

Voor alle verpleegkundigen en overige geïnteresseerden
werkzaam in de zorgsector

Het Dementiecongres

Dinsdag 16 november 2010 | Van 9.30 - 16.30 uur | De Reehorst te Ede

- wat te doen bij plotselinge incontinentie bij dementerenden
- het herkennen van een delier
- pijnbeoordeling en -behandeling
- ondersteunen van mantelzorgers
- interventie bij ouderenmishandeling

nursing

Voor alle verpleegkundigen en overige geïnteresseerden
werkzaam in de zorgsector

Het Dementiecongres

Dinsdag 16 november 2010 | Van 9.30 - 16.30 uur | De Reehorst te Ede

Naar schatting zijn er in Nederland 200.000 mensen bij wie de diagnose dementie is gesteld. Daarnaast zijn er ruim 70.000 mensen die dementeren maar bij wie de diagnose nog niet is vastgesteld. Het aantal mensen met dementie zal als gevolg van de vergrijzing in de toekomst explosief stijgen naar meer dan een half miljoen in 2050 (bron Alzheimer Nederland). In toenemende mate zullen Nederlandse zorgverleners geconfronteerd worden met dit ingrijpende ziekteproces. Op het Dementiecongres worden inzichten en oplossingen gepresenteerd waar jij als zorgprofessional mee aan de slag kan:

- het herkennen van een delier
- ondersteunen van mantelzorgers
- groepsprocessen
- interventie bij ouderenmishandeling
- pijnbeoordeling en -behandeling

PROGRAMMA

- 09.30 uur** Ontvangst
- 10.00 uur** **Opening.** *Dagvoorzitter Marcellino Bogers, Elsevier Gezondheidszorg*
- 10.10 uur** **Zorg aan dementerenden naar eer en geweten.**
Jolanda de Mooij, verpleegkundige en medeauteur van "Zorg naar eer en geweten"
- 10.30 uur** **Plotselinge incontinentie bij dementerenden.**
Paul van Houten, specialist ouderengeneeskunde en hoofd medische dienst, Zonnehuisgroep Amstelland, Amsterdam
- 10.50 uur** **Delier en dementie.**
*Paul Vogelaar, verpleegkundig expert palliatieve zorg en pijnbestrijding;
Lux Nova, palliatieve zorg & training; coördinator Netwerk Palliatieve Zorg Oost-Veluwe*
- 11.10 uur** Koffiepauze
- 11.40 uur** **Dementie en pijn.**
Bart Plooi, promovendus/neuropsycholoog, Vrije Universiteit, Amsterdam
- 12.00 uur** **Wat betekent dementie voor de familie?**
Dieneke Smit, wetenschappelijk medewerker Programma Ouderen, Trimbos-instituut
- 12.20 uur** **Interventie bij ouderenmishandeling.**
Gerda Krediet, sociaal psychiatrisch verpleegkundige, directeur Nood Zaak en auteur van het boek "Ouderenmishandeling"
- 12.40 uur** Entertainment
- 13.00 uur** Lunch
- 14.15 uur** Workshopronde 1
- 15.15 uur** Theepauze
- 15.45 uur** Workshopronde 2
- 16.45 uur** Borrel

's Middags kunt u deelnemen aan twee van de volgende workshops:

1. Groepsprocessen in psychogeriatrische verpleegteams

Jolanda de Mooij, verpleegkundige en Milly van der Ploeg, aankomend arts en neuropsycholoog, auteurs van "Zorg naar eer en geweten"

Groepsprocessen gaan vaak ongemerkt en kunnen veel invloed hebben op de kwaliteit van zorgverlening. Het doel van de workshop is het leren herkennen van groepsprocessen en de gevolgen hiervan. Door middel van casussen wordt geleerd om de verschillende groepsprocessen te herkennen

2. Plotselinge incontinentie bij dementerenden.

Paul van Houten, specialist ouderengeneeskunde en hoofd medische dienst, Zonnehuisgroep Amstelland, Amsterdam

Tijdens deze workshop staat het plan van aanpak bij het optreden van incontinentie van urine en ontlasting bij demente ouderen centraal. We behandelen vroegsignalering, analyse van de oorzaken en het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak. Tevens gaan we in op de organisatie van toiletgang en incontinentiezorg in een zorgomgeving.

3. Delier en dementie.

Paul Vogelaar, verpleegkundig expert palliatieve zorg en pijnbestrijding; Lux Nova, palliatieve zorg & training; coördinator Netwerk Palliatieve Zorg Oost-Veluwe

De symptomen die gepaard gaan met delier en dementie komen in veel gevallen overeen. Toch zijn er duidelijke verschillen in definitie, diagnostiek, verpleging en behandeling. Mensen met dementie hebben een verhoogd risico op een delier. Het doormaken van een delier veroorzaakt veel lijden en verdriet, zowel bij de patiënt en diens naasten als bij de zorgverleners. Het delier wordt in veel gevallen, en vooral in zijn stille vorm, niet herkend en nog vaker niet behandeld. In de workshop wordt de deelnemers geleerd hoe een delier herkend en in kaart gebracht kan worden. Casuïstiek uit de praktijk, tips en verdieping van kennis staan centraal.

4. Dementie en pijn.

Bart Plooi, promovendus/neuropsycholoog, Vrije Universiteit, Amsterdam

De afwezigheid van pijnsignalen bij dementerenden

is geen garantie voor de afwezigheid van pijn. Bij een adequate pijnbeoordeling moet je er rekening mee houden dat er bij dementerende patiënten sprake is van verschillende typen hersenschade die de pijnbeleving beïnvloeden. Bij patiënten met zware dementie is de pijn af te lezen aan het lichaam, maar hoe doen we dat? In verband met de toenemende vergrijzing wordt dit onderwerp steeds belangrijker. Steeds meer mensen zullen dement worden én pijnlijke aandoeningen krijgen. Door een betere pijnbeoordeling en -behandeling kunnen dementerenden zowel lichamelijk als geestelijk actiever worden.

5. Omgaan met mantelzorgers van mensen met dementie.

Dieneke Smit, wetenschappelijk medewerker Programma Ouderen, Trimbos-instituut

Zorgen voor mensen met dementie is een zware taak. Hoewel familieleden met liefde voor hun naaste zorgen, is een groot deel van de mantelzorgers van mensen met dementie overbelast of loopt risico op overbelasting. In de thuissituatie ontstaan moeilijkheden omdat de persoon met dementie niet meer goed alleen kan blijven en steeds meer zorg nodig heeft. Ook wanneer een naaste met dementie verhuisd is naar een verpleeghuis blijven zorgen bestaan. Wat betekent dementie voor familieleden? Welke bijdrage kun je als zorgprofessional leveren om mantelzorgers te ondersteunen en te ontlasten?

6. Interventie bij ouderen mishandeling.

Gerda Krediet, sociaal psychiatrisch verpleegkundige, directeur Nood Zaak en auteur van het boek "Ouderen mishandeling"

Met het stappenplan uit het boek "Ouderen mishandeling", wordt de interventie bij ouderen die mishandeld worden aangereikt. Hoe ontdek je ouderen mishandeling? Hoe ga je ermee om als hulpverlener? Aan de hand van casuïstiek wordt er geoefend met het herkennen, het signaleren, het registreren, het communiceren, het inventariseren en het interveniëren bij ouderen mishandeling. Ook wordt er aandacht besteed aan het rouwproces waar ouderen doorheen gaan als ze mishandeld worden en de betekenis ervan bij het hulp verlenen.

PRAKTISCHE INFORMATIE

■ **Organisatie**

Dit Nursing-congres wordt georganiseerd door Elsevier Gezondheidszorg.

■ **Voor wie**

Het congres is bestemd voor alle verpleegkundigen en overige geïnteresseerden werkzaam in de zorg-sector.

■ **Datum**

Dinsdag 16 november 2010, van 9.30 - 16.30 uur

■ **Plaats**

Het congres vindt plaats in congrescentrum De Reehorst te Ede. Het congrescentrum ligt op vijf minuten loopafstand van NS-station Ede-Wageningen. Ook is er voldoende parkeergelegenheid (kosten € 3,50).

■ **Kosten**

Vóór 12 oktober 2010 € 199,- ex btw. Na 12 oktober 2010 € 229,- ex btw. Abonnees van *Nursing* en *TvZ* krijgen € 25,- korting. Deze korting geldt alleen voor particuliere abonnees en niet voor instellings-abonnementen. Instellingen kunnen gebruikmaken van een groeps prijs (vanaf 10 personen). Bel voor een abonnement op *Nursing* of *TvZ* of voor je abonneenummer naar de klantenservice, tel. 0314-358358. De toegangsprijs is inclusief koffie/thee, een lunch, een congresmap en een congresbundel met lezingen.

■ **Aanmelding**

Je kunt je aanmelden tot 9 november 2010. Bij annulering wordt € 25,- in rekening gebracht. Annuleren kan alleen schriftelijk. Op en na 9 november is annuleren niet meer mogelijk. Wel kun je je toegangsbewijs overdragen aan een ander. De toewijzing van toegangsbewijzen en de workshopindeling geschiedt op volgorde van binnenkomst. Je toegangsbewijs en factuur krijg je uiterlijk vijf dagen van te voren - separaat - toegestuurd. Gebruik voor je inschrijving het inschrijfformulier en stuur dit naar Elsevier Gezondheidszorg, Afdeling Evenementen, Antwoordnummer 11710, 1000 RA Amsterdam (een postzegel is niet nodig). **Let op: als je je aanmeldt via www.elseviergezondheidszorg.nl/evenementen ontvang je onmiddellijk een bevestiging van inschrijving via de e-mail!**

■ **Accreditatie**

Het Dementiecongres is geaccrediteerd door de Accreditatiecommissie van het Kwaliteitsregister Verpleegkundigen en Verzorgenden.

■ **Informatie**

Heb je vragen over het congres of over de aanmelding? Bel dan met Elsevier Gezondheidszorg, tel. 020-5159608 of stuur een e-mail naar egz-evenementen@reedbusiness.nl.

nursing

INSCHRIJFFORMULIER

- JA**, ik kom naar **Het Dementiecongres 2010** op dinsdag 16 november 2010 in De Reehorst te Ede.
- Ik meld me aan vóór 12 oktober 2010 en betaal € 199,- excl. btw.
- Ik meld me aan na 12 oktober 2009 en betaal € 229,- excl. btw.
- Ik ben geabonneerd op *Nursing/TvZ* en ontvang een korting van € 25,- op de toegangsprijs*.

Ik ga akkoord met de annuleringsvoorwaarden.

*De korting voor abonnees geldt alleen voor particuliere abonnementen en niet voor instellingsabonnementen. Instellingen kunnen gebruikmaken van een groepsprijs (vanaf tien personen).

Ik wil mij inschrijven voor de volgende workshops

(kies 2 workshops van je voorkeur en 2 reserveworkshops)

	1 ^e keus	2 ^e keus	reservekeus
1 Groepsprocessen in psychogeriatrische verpleegteams			
2 Plotselinge incontinentie bij dementerenden			
3 Delier en dementie			
4 Dementie en pijn			
5 Omgaan met mantelzorgers van mensen met dementie			
6 Interventie bij ouderen mishandeling			

Postadres (svp invullen met blokletters)

De heer/mevr* Voorletter(s) _____

Achternaam _____

Privé-adres _____

Postcode _____

Woonplaats _____

Telefoon (overdag) _____

Functie _____

Instelling _____

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

Factuuradres

LET OP: is de aanvragende deelnemer niet degene die betaalt, vul dan hier de gegevens van de betalende persoon of instantie in.

Instelling _____

T.a.v. / interne postnr. _____

Adres _____

Postcode _____

Plaats _____

Land _____

Datum _____

Handtekening _____

Stuur deze bon of een kopie ervan in een envelop (een postzegel is niet nodig) naar Elsevier Gezondheidszorg, t.a.v. afdeling Evenementen, Antwoordnummer 11710, 1000 RA Amsterdam.

Meld u bij voorkeur aan via onze website www.elseviergezondheidszorg.nl/evenementen.

Reed Business bv, waarvan Elsevier Gezondheidszorg onderdeel is, legt uw klantgegevens vast voor de uitvoering van de (abonnements)overeenkomst, of wanneer u in het kader van dienstverlening contact heeft met Reed Business bv. De gegevens worden tevens gebruikt om u te informeren over producten en diensten van Reed Business bv en zorgvuldig geselecteerde derden. De adresgegevens kunnen daarnaast aan zorgvuldig geselecteerde derden ter beschikking worden gesteld voor het verstrekken van informatie of aanbiedingen. Ook als u dat niet expliciet heeft aangegeven kunt u per e-mail over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business bv worden geïnformeerd, tenzij u daartegen bezwaar maakt. Als u geen prijs stelt op informatie of aanbiedingen per mail of per post dan kunt u dit doorgeven aan Reed Business bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 806, 7000 AV Doelincem, of aangeven bij adresregistratie@reedbusiness.nl. Voor meer informatie verwijzen wij u naar het Privacystatement op www.reedbusiness.nl/privacy.

Voor alle verpleegkundigen en overige geïnteresseerden
werkzaam in de zorgsector

Het Dementiecongres

Dinsdag 16 november 2010 | Van 9.30 - 16.30 uur | De Reehorst te Ede

- wat te doen bij plotselinge incontinentie bij dementerenden
- het herkennen van een delier
- pijnbeoordeling en -behandeling
- ondersteunen van mantelzorgers
- interventie bij ouderenmishandeling

nursing

Postzegel niet nodig

ELSEVIER

Gezondheidszorg

Elsevier Gezondheidszorg
T.a.v. afdeling Evenementen
Antwoordnummer 11710
1000 RA Amsterdam